

Aanpassingen geplande werkzaamheden Grift 2020

Notitie van de Zoogdiervereniging:

DATUM	31 AUGUSTUS 2020
PROJECTNUMMER	2020.049
PROJECTNAAM	ADVIES BEVER GRIFT
OPDRACHTGEVER	WATERSCHAP VALLEI & VELUWE
ONDERDEEL	
MEMO	
AUTEUR(S)	VILMAR DIJKSTRA
PROJECTLEIDER	VILMAR DIJKSTRA
DOCUMENTNUMMER	N2020.022

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
KvK: 09148054

Inleiding

Waterschap Vallei & Veluwe gaat delen van de Grift anders inrichten ten behoeve van een betere ecologische functionaliteit. De plannen zoals die nu zijn ontwikkeld zullen er echter voor zorgen dat bij vestiging van bevers, de kans groter wordt dat de bevers in de waterkering tussen het Apeldoorns Kanaal en de Grift gaan graven. Daarmee ontstaat er een groot risico op een doorbraak van de waterkering. De Zoogdiervereniging heeft in juni 2020 op verzoek van het waterschap enkele aanbevelingen gedaan, gebaseerd op de ontwerptekeningen. Op 28 augustus 2020 zijn door de auteur een aantal locaties in het veld beoordeeld, daarbij waren vanuit het waterschap Dorien Roubos (ecoloog) en Loek van Versluijs (muskusrattenbestrijder) aanwezig. Het doel van dit gezamenlijke bezoek was om de mogelijkheden in kaart te brengen, om de plannen dusdanig aan te passen dat de ecologische functionaliteit wordt verbeterd en tevens de kans op het graven in de waterkering door bevers wordt verkleind. Onderstaand worden er locatie de mogelijkheden op een rijtje gezet.

Bezochte locaties

Op 28 augustus werden de volgende locaties bezocht:

- EVZ Wenumseveld
- Ramsbrugweg
- Stapsteen Rode beek
- EVZ Oenerweg-Drachterweg

Adviezen

EVZ Wenumseveld

Het waterschap krijgt over een lengte van 790 m de beschikking over een extra strook van 25 m breed aan de westkant van het huidige profiel van de Grift. De laatste 5 m wordt daarbij in gebruik genomen als onderhoudspad. De huidige oostoever heeft een zeer steil talud dat ongeveer 3 tot 4 m boven de Grift uitsteekt. Die oever is daarmee uitermate aantrekkelijk voor bevers om in te graven. Omdat deze oever onderdeel is van een relatief smalle waterkering tussen het Apeldoorns Kanaal en de Grift is het belangrijk om de bevers uit deze oever te weren. Daarvoor zijn verschillende opties.

Toepassen van gaas

Door in de oostoever over de gehele lengte van de strook die heringericht gaat worden gaas in te graven, kan voorkomen worden dat de bevers in de oostoever kunnen graven. Daarbij moet het gaas ongeveer 20 cm dieper dan de diepte van de Grift worden aangebracht. Daarmee wordt voorkomen dat de bevers onder het gaas door graven. Daarvoor kan betonnet worden toegepast in een zware uitvoering. De maaswijdte mag maximaal 15 x 15 cm bedragen. Wel blijft er aandacht nodig voor de duurzaamheid van deze oplossing, vooral daar waar de waterstand wisselt kan het gaas relatief snel wegroesten. Er kan ook gekozen worden voor duurder RVS-gaas. Of het gaas aangebracht kan worden moet nog bekeken worden. Het inbrengen van gaas in mei 2020 langs de Grift mislukte omdat de geul die voor het aanbrengen van het gaas werd gegraven al snel dicht stroomde met een mengsel van grondwater en zand. Mogelijk kan gaas wel worden aangebracht als vanuit de Grift op wat grotere schaal wordt gegraven.

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
Kvk: 09148054

Verleggen van de Grift.

Naast het toepassen van gaas kan ook gedacht worden aan het verleggen van de Grift. Door de Grift minimaal 5 meter naar het westen te verplaatsen en die verbreding van de oostoever laag uit te voeren (maximaal circa 25 cm boven het gemiddelde waterpeil in de Grift en aflopend richting het water), wordt de kans dat de bevers in die oever gaan graven verkleind.

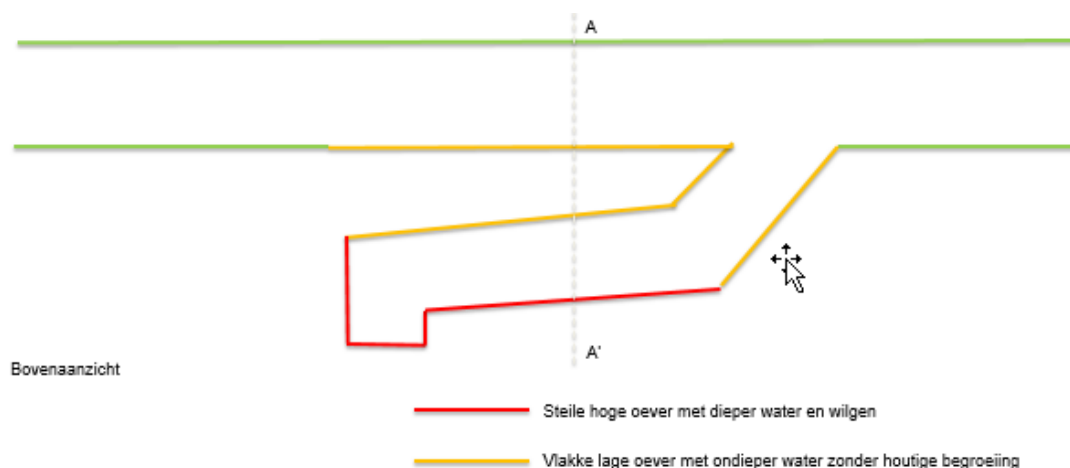
Indien verbreding met 5 m van de oostoever ongewenst is, omdat dan het onderhoud aan de Grift vanaf de oostoever onmogelijk wordt, dan kan nog overwogen worden om de verbreding in te richten als onderhoudspad. Door bij het onderhoud gebruik te maken van een rupsvoertuig (minder gronddruk), zodat spoorvorming minder optreedt, kan het onderhoudspad laag worden uitgevoerd. Een lage ligging van het onderhoudspad is van belang om te voorkomen dat bevers in het onderhoudspad gaan graven (gevaar voor mens en machines) en daarbij alsnog in de waterkering graven (gevaar op een doorbraak).

Andere inrichting westoever

De huidige plannen laten een verlaging van de westoever zien. Het is niet verstandig om dat voor het gehele traject uit te voeren. Naast het toepassen van gaas of een verbreding van de oostoever, is het verstandig om op de westoever locaties in te richten, die juist ideaal zijn voor bevers om een hol te graven of een burcht te construeren. Door dit te doen wordt de graafdruk op de oostoever verder verlaagd. Een locatie die ideaal is voor bevers om te graven kan in verschillende versies worden uitgevoerd:

- Constructie beverzijtak

Hierbij wordt een kleine zijtak geconstrueerd die benedenstrooms aan de Grift aantakt (voorkoming van sedimentatie). Deze krijgt een dusdanig ontwerp (deels extra hoge met wilgen begroeide oever en een waterdiepte van 1 m, zie ook figuur 1 en 2). Hoe groter dergelijke zijtakken worden geconstrueerd hoe groter de kans op succes, maar een dergelijke zijtak moet minimaal 20 m lang zijn en minimaal 5 tot 8 m breed om voldoende diepte te kunnen bereiken. In het traject van 790 m is het verstandig om een of twee van dergelijke locaties in te richten.

Figuur 1. Bovenaanzicht van een beverzijtak die benedenstrooms wordt aangetakt.

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
Kvk: 09148054

Figuur 2. Dwarsdoorsnede van een beverzijtak. De landtong tussen de beek en de zijtak kan worden verlaagd, om daar de constructie van een hol of burcht en daarmee de kans op het optreden van beverdammen in de beek te voorkomen.

- Constructie verhoging op westoever

Als er minder ruimte is, of de kosten lager gehouden moeten worden kan daarnaast ook gekozen worden om direct op de westoever een verhoging aan te leggen (zie figuur 3). Deze kunnen heel eenvoudig worden geconstrueerd door grond vlak langs de beek op de oever te deponeren. Daarbij is het voldoende om een dergelijke verhoging ongeveer 1,5 tot 2 meter boven de gemiddelde waterstand uit te laten steken en minimaal 5 m breed en 5 m lang uit te voeren. Een lengte van 10 m kan de kans op succes vergroten. De verhoging moet worden voorzien van wilgenstekken (schieft-, kraak-, amandel- of katwilg) voor dekking, stabilisatie en voedsel. Om te voorkomen dat de bevers dammen in de beek gaan bouwen kan langs de tegenoverliggende oever een constructie in de beek worden aangebracht met dood hout erin (zoals is gedaan in de Grift bij Vitens). Daardoor wordt de stroom richting de verhoging geleid en ontstaat daar een grotere waterdiepte. Bevers willen graag 1 m water voor hun ingang en bouwen om dat te bereiken desnoods een dam. Een dam kan ongewenst zijn als daarmee de oostoever geschikter wordt ook in te graven. In het traject van 790 m is het verstandig om naast de beverzijtak(ken) ook meerdere verhogingen aan te leggen.

Figuur 3. Impressie van een alternatieve burchtlocatie op de westoever (illustratie Dick Klees, Dijkstra & Polman 2018).

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
KvK: 09148054

Ramsbrugweg

Op deze locatie is het de bedoeling om door het aanbrengen van dood hout meer dynamiek te verkrijgen. Het risico is dat er dan steilranden aan de oostoever ontstaan die zeer geschikt zijn voor bevers om in te graven.

Literatuur

Dijkstra, V. & E. Polman, 2018. Voorbeeldendocument bevermaatregelen. Rapport 2018.24. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Bezoekadres:

Natuurplaza, Mercator III
Toernooiveld 1,
6525 ED Nijmegen

Triodosbank: 78.49.24.767
IBAN: NL08 TRIO 0784 9247 67
BIC: TRIONL2U

BTW/VAT: 81.45.11.351.B01
KvK: 09148054